

פגיעה מוחית או הפרעה נפשית? אבחון נכון יוביל לשיקום

שלחו להדפסה

חלק גדול מהפגיעות המוחיות בישראל אינן מאובחנות, ואם כן - מאובחנות בטעות כהפרעות נפשיות. אבחון נירופסיכולוגי הוא הכרחי כדי לדעת אם מדובר בבעיות פסיכולוגיות או פגיעה מוחית, ולצורך התאמת תוכנית טיפול נכונה
ד"ר אילה בלוך

היכן ממוקמים הרגשות והאישיות שלכם? את השאלה הזו אני שואלת את הסטודנטים, בראשית כל קורס בנירופסיכולוגיה שאני מלמדת באוניברסיטה. רבים מהם מצביעים על הלב, חלקם מצביעים על הבטן. אם הצלחתי בהוראת הקורס, עד סופו כולם לומדים להצביע על הראש.

כיום אין עוררין בקרב הפסיכולוגים והחוקרים כי הרגשות, המחשבות וההתנהגות של האדם, קשורים באופן הדוק למבנים ולתהליכים המצויים במוחו. למרות זאת, בישראל של שנת 2015, עדיין חלק גדול מהפגיעות המוחיות אינן מאובחנות או מאובחנות בטעות כהפרעות נפשיות או בעיות במוטיבציה ובאישיות.

לחצו כאן להגדיל הטקסט

קראו עוד:

[הגודל לא קובע? 10 מיתוסים על המוח](#)

[מחקר: תרגול מדיטציה מאט הזדקנות המוח](#)

[מדהים: כך מוזיקה משפיעה ישירות על המוח שלכם](#)

לפגיעה מוחית עלולות להיות השלכות, שיאובחנו בטעות כבעיות פסיכולוגיות (צילום: Shutterstock)

אובדן זיכרון: בגלל טראומה או פגיעה מוחית?

לפניכם מקרה לדוגמא: הורים מודאגים לילדה מתבגרת שעברה תאונת דרכים "קלה", לקחו אותה לחדר מיון לאחר שאיבדה זיכרונות של מספר ימים. הילדה הגיעה לחדר המיון עם סימפטומים של חום ואובדן זיכרון. הרופא התורן הזמין פסיכיאטר ילדים שפסק: הילדה איבדה את הזיכרון מסיבות רגשיות בעקבות הטראומה שעברה.

אובדן זיכרון על רקע פסיכוגני בעקבות טראומה היא תופעה אפשרית, אך כל כך נדירה. לעומת זאת, אובדן זיכרון בעקבות פגיעה מוחית, אפילו קלה, נפוץ בהרבה. זוהי האפשרות הראשונה שיש לבדוק, שמא הפגיעה המוחית אינה קלה כפי שחשבו, והשפעותיה אף עלולות להחמיר בהיעדר טיפול.

הילדה שוחררה מחדר המיון ללא טיפול, אבל מאוחר יותר החלה לסבול מסחרחורות וקשיי קשב. בשלב זה כבר הייתה חובה לעקוב אחריה ולטפל בה בהתאם.

אבחון פסיכונירולוגי יכול להציל חיים

במהלך השנים נתקלתי בדוגמאות רבות נוספות בהן אנשים טופלו כסובלים מהפרעות נפשיות שונות, כמו התנהגות מינית לא תואמת, דיכאון חמור או ליקויים במוטיבציה, כאשר המטפל התעלם מאירוע של פגיעה מוחית שהתרחש לפני הופעת הסימפטומים, ויתכן שהיה הסיבה להם.

מן הצד השני, גם מחלות שונות כמו סוכרת לא מאוזנת או גידולים במערכת העצבים המרכזית עלולות לגרום לשינויים בחשיבה, בהתנהגות או במצב הרגשי. המודעות להשפעות אלה צריכה להיות נר לרגליהם של הרופאים

המטפלים מחד, ושל פסיכולוגים ופסיכיאטרים אליהם מופנים החולים, מאידך.

פעמים רבות האבחון הניורופסיכולוגי הכרחי לצורך אבחנה מבדלת בין הפרעות נפשיות לבין תוצריה של פגיעה מוחית. באבחון של גידול מוחי שגרם לשינויים באישיות, האבחנה יכולה להציל חיים. לא פחות חשוב להשתמש באבחון הניורופסיכולוגי כדי לעצב את תוכנית הטיפול בהתאם.

פעמים רבות ההבנה שהסימפטומים שאנו רואים הינם תוצאה של פגיעה או מחלה מוחית, מסייעת להבין את האדם ואת חוויותיו וכן מתווה את הטיפול הניורופסיכולוגי והקוגניטיבי שיש לתת לו.

למה יש נטייה לאבחון חסר של פגיעות מוחיות?

קל לפטור את השאלה בשיקולים כלכליים של קופות החולים ובתי החולים, בשל עלותם הגבוהה של בדיקות הדמיה מוחית ושל אבחונים ניורופסיכולוגים שמטרתם להעריך את התפקוד המוחי על ידי בחינה מדוקדקת של תהליכי החשיבה, הרגשות וההתנהגות של האדם.

תשובה זו אינה מספקת. אני מכירה רופאים רבים שדאגתם ומסירותם למטופליהם אינה מוטלת בספק. יתרה מזאת, האבחון הניורופסיכולוגי הינו חלק מהשירותים שקופות החולים מחויבות לתת על פי חוק הבריאות הממלכתי.

אני סבורה שהבעיה המרכזית היא חוסר מודעות למומחיותם הספציפית של ניורופסיכולוגים וניורופסיכיאטרים. אלה אנשי מקצוע שמתמחים באבחון ובטיפול בהשלכות של פגיעה ומחלה מוחית על תהליכי החשיבה, ההתנהגות והרגשות של האדם.

אבחון מקיף ומעמיק, מאפשר להציע דרכי שיקום וטיפול המבוססים על ראייה שלמה ואינטגרטיבית של האדם.

לניורופסיכולוגים בישראל יש את הידע העדכני, הטכנולוגיות המתקדמות ביותר והגישה המקצועית הנכונה. רובם פסיכולוגים שיקומיים בעלי הכשרה באבחון ובטיפול פסיכולוגיים מתוך גישה רב מקצועית ומערכתית נרחבת.

כל שאנו צריכים זה להגדיל את המודעות לתרומה המקצועית ושירותים הניתנים על ידי הניורופסיכולוגים למען הרווחה והבריאות של כלנו.

הכותבת היא פסיכולוגית שיקומית וניורופסיכולוגית בכירה, מנכ"לית ומנהלת מקצועית של [המכון הלאומי לשיקום נפגעי ראש \(מלכ"ר\)](#)

בריא לעשות לנו לייק ב-f [facebook](#)

תגיות: מוח | ניורולוגיה | פסיכולוגיה | שיקום | הפרעות קשב
[חזרה](#)